

Календар знаменних і пам'ятних дат

Червень

1 червня – Міжнародний день захисту дітей ***(International Day for Protection of Children)*** **День захисту дітей в Україні**

Щорічно 1 червня відзначається Міжнародний день захисту дітей. Таке рішення прийняла в листопаді 1949 року Міжнародна демократична федерація жінок. Перший Міжнародний день захисту дітей святкували в 1950 році в 51 країні світу. ООН підтримала цю ініціативу й оголосила захист прав, здоров'я та життя дитини одним із пріоритетів у своїй діяльності. Ця важлива подія закликає всіх дорослих забезпечити дітям гідні умови життя, освіти й відпочинку, а також надійний захист від насилля та експлуатації.

В Україні цей день відзначається з 1998 року згідно з Указом Президента України від 30.05.1998 № 568/98. Сьогодні перед нашою державою постають нові виклики у сфері захисту прав дітей у зв'язку з ескалацією насильства та бойових дій на її території. Велику допомогу в цьому надає спеціалізована структура ООН щодо захисту прав та інтересів дітей – ЮНІСЕФ.

1 червня – Всесвітній день батьків *(Global Day of Parents)*

Традиція святкування цього дня започаткована на 66-й сесії Генеральної Асамблеї ООН у 2012 році (Резолюція від 17.10.2012 A/RES/66/292) та приурочена до Міжнародного дня захисту дітей. **Мета свята – підкреслити особливу роль сім'ї у формуванні загальнолюдських цінностей**, адже насамперед родина здатна забезпечити підростаючому поколінню гармонійний розвиток на основі любові та взаємоповаги.

У народі кажуть, що гарна та сім'я, де виростають гарні діти, де роду нема переводу. Доктор педагогічних наук Мирослав Стельмахович, який досліджував українську етнопедагогіку та традиційне родинне виховання, убачає в цих висловах глибокий філософський і педагогічний зміст: саме через відчуття роду й завдяки йому кожна людина приходить до світлого образу Батьківщини, до щирих і чесних роздумів про найістотніший, найголовніший сенс людського життя. Це стверджує і поет Борис Олійник:

Батьки і діти! Діти і батьки!
Нерозділиме і одвічне коло...

1 червня – Всесвітній день відповідального туризму ***(World Responsible Tourism Day)***

Із 2006 року в перший робочий день червня у світі відзначають Всесвітній день відповідального туризму. **Мета – заохочення поваги** між туристами та стороною, яка їх приймає; переконання туристів у тому, що чим відповідальніше вони будуть ставитися до своїх подорожей, до культури місцевих жителів, тим приємніші враження отримають. Відповідальний туризм – це також створення

умов для подорожей людей з обмеженими фізичними можливостями. Він прагне мінімізувати негативний соціальний, економічний та екологічний вплив. Заходи до цього дня проводяться щорічно. Кожен рік присвячений окремій проблемі, яка потребує негайного втручання світової спільноти.

1 червня – Міжнародний день здорового харчування

День здорового харчування відзначається в 50 країнах світу. Це спеціальне свято започатковано для того, щоб люди якомога більше дізналися про переваги здорового харчування, базові принципи й новітні розробки в царині нутриціології (*лат. nutritio – харчування, пожива + logos – слово*), інтегративної науки про поживні речовини, та дієтології, змінили на краще свої харчові звички, зміцнили здоров'я. За оцінками лікарів, 90% усіх захворювань беруть початок від неправильного харчування.

Значення здорового харчування стверджує і крилатий латинський вислів: *Mens sana in corpore sano – Здоровий дух у здоровому тілі* (Децим Юній Ювенал, видатний римський поет-сатирик I – II ст. н. е.).

1 червня – День заснування (1939) Харківського обласного інституту удосконалення кваліфікації вчителів

Післядипломна педагогічна освіта Харківщини почала свою історію 1 червня 1939 року, коли було створено обласний інститут удосконалення кваліфікації вчителів.

Сьогодні Харківська академія неперервної освіти – потужний центр підвищення кваліфікації педагогічних працівників регіону, який навіть у складних умовах воєнного стану проводить усі заплановані заходи: Всеукраїнський конкурс «Учитель року», Всеукраїнські учнівські олімпіади з навчальних предметів, турніри, Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка та Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика, Обласний фестиваль ораторського мистецтва, Обласний фестиваль комп'ютерної графіки та анімації серед учнів закладів освіти Харківської області, онлайн-виставки ефективного педагогічного досвіду «Освіта Харківщини XXI століття», Фестиваль «добрих практик» освітян Харківщини «Майстри педагогічної справи презентують», Школу молодих спеціалістів, моніторингові дослідження, онлайн-тренінги, науково-практичні вебсемінари, вебконсультації, онлайн майстер-класи, ресурсні зустрічі та інші науково-методичні й навчальні заходи в сучасних форматах.

Спільні зусилля фахівців Академії, спеціалістів місцевих органів управління у сфері освіти, центрів професійного розвитку педагогічних працівників та інших стейкхолдерів спрямовано на підвищення кваліфікації керівних кадрів і педагогічних працівників усіх спеціальностей закладів освіти Харківщини на курсах, тематичних і фахових спецкурсах у дистанційному форматі. Зміст науково-методичних заходів визначається завданнями ХАБів регіонального проєкту «Освітній технопарк Харківщини – 2030» і спрямований на вдосконалення та розвиток компетентностей їх учасників згідно з професійним стандартом керівників і педагогічних працівників закладів освіти:

нормативно-правової, лідерської, управлінської, забезпечення якості освітньої діяльності та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти, предметно-методичної, здоров'язбережувальної, громадянської, інклюзивної, цифрової, соціальної, етичної та інших.

2 червня – Міжнародний день очищення водою (*International Cleanup Day*)

У багатьох країнах світу з 1995 року *першої неділі червня* відзначають Міжнародний день очищення водою. **Мета святкування цієї дати** – заклик до свідомого користування природними багатствами, до збереження водних ресурсів планети, очищення водою і узбережжя. Основні ідейні натхненники й організатори свята – дайвери. У цей день багато клубів підводного плавання організовують виїзд на місцеві водоюми, де аквалангісти й групи «берегової підтримки» проводять очищення прибережної смуги та дна.

3 червня – Всесвітній день велосипеда (*World Bicycle Day*)

Ініціатором заснування свята став соціолог, викладач соціології коледжу Монтгомері в штаті Меріленд Лешек Сібільський, етнічний поляк, у минулому велогонщик молодіжної польської збірної. Співавторами документа виступили 56 країн світу. 12 квітня 2018 року Генеральна Асамблея ООН своїм рішенням установила цей день, оскільки неможливо переоцінити позитивний вплив велосипеда на здоров'я людини як виду аеробної активності, що тренує серце, кровеносні судини й легені. Велосипедні прогулянки допомагають збільшити м'язову силу та гнучкість, знімають стрес, тривогу й депресію, покращують рухливість суглобів, поставу та координацію рухів, а також слугують профілактикою зайвої ваги. До того ж велосипед – абсолютно екологічний транспортний засіб, що не забруднює довкілля та не потребує пального.

4 червня – Міжнародний день безневинних дітей – жертв агресії

Цей пам'ятний день запроваджено рішенням Генеральної Асамблеї ООН у 1982 році (від 19.08.1982 A/RES/ES-7/8) на одному зі спеціальних засідань із питань Палестини. Відзначається щорічно 4 червня. **Мета цього Міжнародного дня – повернути увагу світової спільноти до болю та страждання дітей усього світу, які зазнають фізичного й морально-психологічного насильства під час війни.** Війна досить ускладнює, а часто й унеможлиблює реалізацію основоположних прав дитини. У військових конфліктах, аморальних терористичних актах, від випадкових вибухів старих снарядів гине велика кількість дітей у всьому світі. Такі страшні події – результат дій дорослих, які, засліплені жагою влади та грошей, не можуть знайти компроміс для припинення конфліктів.

Усі керівники держав мають пам'ятати крилатий вислів видатного французького філософа-просвітника й письменника Вольтера: **«Війна є лихо та злочин, що поєднує в собі всі лиха і всі злочини».**

Саме тому Верховна Рада України постановила щорічно відзначати 4 червня як державний День вшанування пам'яті дітей, які загинули внаслідок збройної агресії РФ проти України.

4 червня – День вшанування пам'яті дітей, які загинули внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України

1 червня 2021 року Верховна Рада України ухвалила Постанову № 5343 з метою вшанування пам'яті дітей-жертв агресії на державному рівні. Згідно з цією Постановою 4 червня в Україні встановили День вшанування пам'яті таких дітей.

Запровадження цієї дати – один із кроків боротьби проти свавілля та насильства, що відбувається в період військових дій, нагадування всім міжнародним організаціям, які займаються захистом прав дітей, усім дорослим про відповідальність за долю дітей. За кожним обірваним чи скаліченим життям дитини стоять злочини держави-окупанта, що не мають строку давності.

5 червня – Всесвітній день навколишнього середовища (World Environment Day)

Саме 5 червня 1972 року в Стокгольмі відкрилася Конференція ООН з проблем довкілля, на якій були присутні повноважні представники 113 держав. Підсумок – створення Програми ООН з довкілля.

На 27-й сесії Генеральної Асамблеї ООН (15 грудня 1972 року) було оголошено про встановлення Всесвітнього дня навколишнього середовища відповідно до резолюції № A/RES/2994 (XXVII). **Мета проведення** – нагадати людству, що світ страждає від забруднення природних екосистем, знищення біорізноманіття та глобального потепління; **спонукати до практичних дій на захист природи**. Так, збитки, завдані екологічній системі України, спричинені російською воєнною агресією, становлять сотні мільярдів гривень. За даними Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів, лише за один рік повномасштабної війни задокументовано понад 2,3 тисячі злочинів проти природи. У міжнародному праві навмисна шкода природному середовищу вважається воєнним злочином.

6 червня – День журналіста

Професійне свято працівників засобів масової інформації в Україні встановлено Указом першого Президента країни Леоніда Кравчука (від 25.05.1994 № 251/94) на підтримку ініціативи делегатів I Всеукраїнського з'їзду редакторів газет і журналів. За дату святкування визначено **6 червня – день прийняття Національної спілки журналістів України до Міжнародної федерації журналістів (Брюссель, 1992 рік)**.

Журналіст – це завжди відповідальна й небезпечна професія, навіть у мирний час, а під час війни журналісти ризикують життям, щоб показувати світу правду про події, викриваючи підступність, жорстокість і нещадність агресора за допомогою документування трагедії мільйонів українців. Відомий крилатий вислів «Слово – зброя» набув наразі особливого контексту, хоча ще 30 років тому журналісти України були військовими кореспондентами в гарячих точках планети. А із самого початку війни, розпаленої російськими агресорами, вони працюють в епіцентрі подій своєї країни. На жаль, загинуло вже понад шістьдесят

журналістів, створюючи літопис героїчного опору українського народу цій нелюдській кривді безбожного агресора. У цей день насамперед вшановують їх пам'ять.

6 червня – 135 років від дня народження Ігоря Івановича Сікорського (1889–1972), видатного авіаконструктора польсько-українського походження

Ігор Сікорський увійшов у світову історію авіації як легендарний авіаконструктор, автор перших у світовій практиці авіабудування багатомоторних літаків і гелікоптерів. Навчаючись у Київському політехнічному інституті, у 1908 році він спроектував і побудував свій перший гелікоптер, ідею якого йому нав'яли малюнки повітряного гвинта Леонардо да Вінчі. Але, на жаль, перші з них не змогли злетіти через недостатню потужність двигунів. Більш удалим було будівництво літаків: БіС-1, БіС-2, С-3, С-4, С-5. Літак С-6 12 грудня 1912 року побив світовий рекорд швидкості – 111 км/год. Згодом було створено багатомоторні аероплани «Гранд», чотиримоторний «Ілля Муромець», який став найкращим літаком Першої світової війни.

У 1918 році Ігор Сікорський емігрував за кордон, де розробив серію надзвичайно успішних літаків, які принесли США престиж і рекорди. Побудований трансатлантичний гідроплан Sikorsky S-42 (1934) встановив десять світових рекордів. Після війни фірма Сікорського стала визнаним лідером у світі. На гелікоптерах Sikorsky S-61 було вперше здійснено переліт через Атлантику (1967), Тихий океан (з дозаправкою в повітрі, 1970). Гелікоптери українського конструктора врятували багатьох людей.

6 червня – 130 років із дня народження Луки Васильовича Дем'яна (1894 – 1968), письменника, збирача фольклору

Лука Дем'ян ще в початковій школі (1908) почав записувати народні пісні, потім казки, анекдоти й щедрівки. Заочно закінчив неповну середню школу, працюючи на залізниці в Мукачеві. Зібрана ним народна поетична творчість друкувалася в багатьох місцевих періодичних виданнях. Частина своїх записів збирач передавав до Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії імені М. Т. Рильського АН України. Він одним із перших закарпатських письменників пише твори сучасною мовою. На початку 20-х років починає писати оповідання. Окремими книжками вийшли «Чорт на весіллі» (1921), «Відьма» (1924), «Із села» (1943), «Весілля без жениха» (1956), «Зустріч» (1961), «Оповідання синіх гір» (1966), «Голодний похід» (1977), «Крутогори Верховини» (1984), «Де гори Карпати» (1985). В обробці Луки Дем'яна також видані збірки закарпатських народних казок – «Зачарована підкова» (1959), «Чарівне серце» (1964) і «Казки» (1969). У своїх творах письменник змальовував життя закарпатських селян, переважно лемків.

**7 червня – Всесвітній день безпеки харчових продуктів
(World Food Safety Day)**

У грудні 2018 року Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй проголосила своєю резолюцією 7 червня Всесвітнім днем безпеки харчових продуктів. За оцінками ООН, 600 мільйонів людей щороку хворіють після вживання недоброякісних продуктів, а 3 мільйони з них помирають. Майже 40% захворювань харчового походження припадає на дітей віком до 5 років. Тому **метою проведення цього Всесвітнього дня було визначено:** привернути увагу держав до проблем здорового харчування населення та до якості вироблених продуктів. **Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»** визначає норми безпеки та якості продуктів, що перебувають в обігу або ввозяться на територію України. Державний контроль здійснює Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів.

8 червня – Всесвітній день океанів (World Oceans Day)

Океани вкривають 70% поверхні Землі, є найбільшою біосферою нашої планети й домівкою для 80% усіх живих організмів. Безмежним водним простором виробляється половина загальної кількості кисню, поглинається чверть викидів вуглекислого газу та 90% тепла, спричиненого цими викидами.

З метою підвищення обізнаності про Світовий океан, його проблеми та шляхи їх подолання встановлено цей день: 8 червня 1992 року на Всесвітньому саміті ООН з навколишнього середовища та розвитку в Ріо-де-Жанейро з ініціативи Канади було прийнято рішення про щорічне проведення Дня океанів. А 5 грудня 2008 року в Резолюції Генеральної Асамблеї ООН 8 червня його було офіційно визнано як Всесвітній день океанів, який відзначатиметься з 2009 року. **Всесвітній день океанів – це день боротьби за збереження біорізноманіття мешканців морських глибин і покращення екологічної ситуації в океанах.**

11 червня – 100 років від дня народження Анатолія Трохимовича Домнича (1924 – 2007), художника-монументаліста, графіка

Анатолій Домнич, член Національної спілки художників України, заслужений працівник культури України, народився в м. Краснограді Харківської області, жив і працював у Києві. Відомий як автор ілюстрацій до книг, плакатів, листівок, естампів, малюнків. Основа його образів – алегоричність. В образних спектрах митець відтворював суворі краєвиди Заполяр'я, ліричні пейзажі України, пам'ятки архітектури. Співпрацював із київськими видавництвами: у 1960 – 1963 роках – головний художник Київського товариства художників, 1965 – 1969 – Художнього фонду України, 1976 – 1977 – творчого об'єднання «Художник». Твори художника представлені в Запорізькому краєзнавчому музеї, Кам'янець-Подільському історичному музеї, Красноградському краєзнавчому музеї імені П. Д. Мартиновича, Красноградській картинній галереї, Національному музеї історії України та в інших музейних, галерейних, приватних колекціях в Україні та за її межами.

12 червня – Всесвітній день боротьби з дитячою працею

Цей день встановлений у 1997 році Міжнародною організацією праці з метою нагадати суспільству про страждання, з якими стикаються мільйони дітей у всьому світі, позбавлені щасливого дитинства та можливості отримати освіту. Саме тому однією з найперших Конвенцій МОП було заборонено використання праці дітей віком до 14 років на промислових підприємствах (1919).

Із 2002 року заходи до цього Дня проводяться під егідою Організації Об'єднаних Націй. **Мета** – звернути увагу на проблеми використання праці неповнолітніх, на жахливі умови її, що становить велику загрозу для розвитку дитячого організму й чинить негативний вплив на майбутнє дитини.

13 червня – 150 років із дня народження Марка Черемшини (Івана Юрійовича Семанюка, 1874 – 1927), письменника, адвоката, доктора права, громадського діяча

Марко Черемшина – відомий письменник-новеліст, культурно-громадський і освітній діяч. Зважаючи на спільне селянське походження, тематику творчості, дружні особисті зв'язки, в історії літератури Марка Черемшину, Василя Стефаника та Леся Мартовича часто об'єднують під назвою «Покутська трійця». Марко Черемшина досліджував духовний світ Гуцульщини, що знайшло відображення в його збірках новел. Новелістична спадщина письменника ділиться на три цикли: новели з життя гуцульської бідноти (збірка «Карби»); про першу світову війну та її руйнівні наслідки (збірка «Село вигибає»); новели з життя та побуту гуцульського селянства під гнітом польської влади (збірка «Верховина»). Загалом літературний доробок письменника – близько 60 літературних творів. Тогочасна критика відзначала високу майстерність письменника та багатство народної, часто ритмізованої мови. Крім літературної творчості, адвокат Іван Семанюк до кінця життя захищав інтереси селян від австро-царської та польсько-шляхетської сваволі.

14 червня – Всесвітній день донора крові

Кожного року, згідно з рішенням 58-ї сесії Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я в Женеві (23 травня 2005 р.), відзначається 14 червня Всесвітній день донора крові. Це день народження австрійського лікаря, імунолога, лауреата Нобелівської премії (1930 р.) Карла Ландштайнера, який першим відкрив існування сумісності різних типів крові за групами, резус-фактор крові.

Мета Всесвітнього дня донора крові: вшанування добровольців, які безоплатно здають власну кров; розвиток програм донорства; підвищення поінформованості людей про важливість регулярної безоплатної здачі крові, щоб лікарні мали необхідні запаси її. Переливання крові дозволяє щорічно рятувати мільйони людей. А здаючи кров в умовах воєнного стану сьогодні, донори роблять безцінний внесок у надважливу справу – порятунок наших захисників і цивільного населення.

16 червня – Міжнародний день батька (World Father`s Day) День батька в Україні

Національним святом цей день став у 1966 році в Америці. Потім його почали відзначати у Великій Британії, Нідерландах, Франції, Китаї. До 2012 року його святкували вже 28 країн. А сьогодні вже у 84 країнах світу *третьої неділі червня* вітають батька з цим святом. Присутність батька в житті дітей є основою їх емоційного благополуччя. Зазвичай саме батько встановлює правила в родині та забезпечує їх дотримання. Саме це дарує дітям відчуття стабільності та безпеки – як психологічної, так і фізичної. Якщо батько виявляє до дітей зацікавленість, ніжність і підтримку, це позитивно впливає на їх соціальну адаптацію, підвищує впевненість у собі.

В Україні ідея національного Дня батька з'явилась у 2006 році й належала громадським організаціям. Офіційно це свято почали відзначати з 2019 року згідно з Указом Президента України (від 18.05.2019 № 274/2019) «З метою створення сприятливих умов для зміцнення інституту сім'ї як основи суспільства і визнання на державному рівні ролі батька у вихованні дітей». Третій рік поспіль цей день в Україні є особливо важливим, бо через війну багато дітей розлучені зі своїми батьками.

17 червня – Всесвітній день боротьби з опустелюванням і посухою (World Day to Combat Desertification and Drought)

Цей Всесвітній день відзначається щорічно 17 червня. Проголошений він Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 30 січня 1995 року резолюцією № A/RES/49/115. Дата визначена на честь річниці з дня прийняття Конвенції ООН щодо боротьби з опустелюванням. Деградація та опустелювання земель загрожує не тільки екології нашої планети, а й соціально-економічному розвитку, оскільки непридатні для експлуатації ґрунти провокують голод і міграції.

Мета проведення заходів до цього Дня: підвищення обізнаності про втрату земель і ґрунтів; залучення суспільства до об'єднання заради розв'язання екологічної проблеми шляхом охорони землі, збільшення родючості ґрунтів, економії енергетичних ресурсів.

17 червня – 110 років із дня народження Федора Аврамовича Жарка (1914 – 1986), українського збирача фольклору й бандуриста, виконавця українських народних дум

Федір Жарко за фахом був учителем математики, працював у сільській школі на Київщині. Водночас брав участь у музичних олімпіадах (1944). У 1946 – 1974 роках – соліст Державної заслуженої капели бандуристів. Поклав на музику поезії О. Олеся «Печенізька облога Києва», О. Пархоменка «Про Аскольда і Діра» та переклади уривків зі «Слова о полку Ігоревім» – «З передсвіта до вечора», «Плач Ярославни» Т. Шевченка. Також він відомий як упорядник збірника українських народних пісень для голосу в супроводі бандури (1967, 1969). Заслужений артист України з 1965 року. Платівки з його унікальним голосом вийшли як персональні записи та як номер на платівках Державної капели бандуристів.

18 червня – Всесвітній день гармонії

Мета цього щорічного свята – чудова можливість пожертвування на благодійність. Щира позитивна енергетика та допомога іншим наближує людину до гармонійного душевного стану. Тому тематикою заходів до цього дня є дбайливе ставлення до планети й усіх її жителів, спрямування усталеного життєвого ритму на всебічний розвиток душі, розуму та тіла. День гармонії має довести кожному реальність чи не єдиної для всіх прогресивних і сучасних народів мрії про гармонію та єдність усього людства планети й мир для цього.

19 червня – Міжнародний день боротьби із сексуальним насильством в умовах конфлікту

Саме в цей день 2008 року відбулася важлива подія – прийняття резолюції Ради безпеки ООН стосовно сексуального насильства. Насильство сексуального характеру є однією з військових стратегій, суть якої полягає в залякуванні населення для отримання таким чином повного контролю. Це день вшанування та підтримки жертв сексуального насильства, подяки всім, хто веде активну боротьбу з такою формою злочинності.

19 червня – Всесвітній день дитячого футболу (*World Children`s Football Day*)

У 2001 році було укладено угоду між Дитячим фондом Організації Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ) та Федерацією національних і континентальних футбольних асоціацій (ФІФА). Під час підписання угоди також було створено всесвітній рух «Голосуйте за дітей». *Метою проведення цього популярного свята є* поширення ідей здорового способу життя та залучення дітей і підлітків до спортивних занять.

20 червня – Всесвітній день біженців (*World Refugee Day*)

Цей День започаткувала 4 грудня 2000 року й щорічно організовує його проведення 20 червня Організація Об'єднаних Націй. Поєднаний він із Міжнародним днем африканських біженців, який відзначався в цей же день ще з 1969 року. Сьогодні близько 70 мільйонів осіб вимушено покинули рідну країну чи зазнали внутрішніх переміщень. Лівова частина біженців тікає саме з Африки, Афганістану та Балканського півострова.

Ще у 2014 році в Україні сотні тисяч людей змушені були покинути свої домівки у зв'язку з російською окупацією Криму й деяких районів Донецької та Луганської областей. У 2022 році, після повномасштабного вторгнення росії в Україну, не менше 7 мільйонів українців стали біженцями, отримали притулок у багатьох європейських країнах, США, Канаді.

Мета цього Всесвітнього дня: привернути увагу суспільства до труднощів тих людей, які змушені тікати з рідного краю через конфлікти або/та низький рівень життя; наголосити на силі характеру біженців; закликати до співчуття та покращення умов перебування біженців на чужій території. Відзначається він більше ніж у ста країнах.

20 червня – 190 років із дня народження Олександра Матвійовича Лазаревського (1834 – 1902), історика, правознавця, громадського діяча

Олександр Лазаревський – джерелознавець, організатор національної архівної справи, видавець, автор близько 450 праць і статей, переважно з історії Лівобережної України другої половини XVII – XVIII століть. Головну увагу приділяв дослідженню історії селянства, козацької старшини та шляхти, адміністративно-судового устрою Гетьманщини. Заслугою видатного історика є введення в наукове користування великої кількості документів, архівних матеріалів, які мають велике значення у вивченні історії України. Також він ініціював створення Конотопського повітового історичного музею в 1900 році й подарував йому низку експонатів. Власну колекцію рукописів і бібліотеку (понад 20 тис. од.) О. М. Лазаревський передав до бібліотеки Київського університету, а також до музею В. Тарновського в Чернігові.

21 червня – Всесвітній день гуманізму (гуманістів) (World Humanist Day)

Цей день був заснований на Всесвітньому Конгресі міжнародного гуманістичного та етичного союзу в 1986 році в Осло. Відзначається свято в усьому світі щорічно в день літнього сонцестояння – 21 червня. **Мета проведення** – привернути увагу суспільства до вагомості гуманізму, підвищити обізнаність щодо гуманістичної філософської концепції, сприяти згуртуванню прибічників ідей гуманізму. Це можливість для гуманістів усього світу розповісти про позитивні цінності гуманізму та поділитися глобальними проблемами гуманістичного руху. Гуманізм – це філософська позиція, яка ставить за пріоритет загальнолюдські цінності (терпимість, любов, милосердя, справедливість, доброту), права людини на щастя, свободу, особистий розвиток. Прихильники гуманізму прагнуть покращити наш світ за допомогою демократії, етики та людських здібностей.

22 червня – День скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні (1941)

За статистичними даними, у цій війні загинуло 20% українців (кожен п'ятий): 5 мільйонів військових, 5 мільйонів мирних жителів, понад 2 мільйони стали примусовими гастарбайтерами. Мільйони людей втратили свої домівки, знищені були цілі міста й села. Загарбники спричинили Голокост, масове знищення населення, розгорнення таборів смерті. Проте жорстокість була й іншою: масово розстрілювалися політичні в'язні, мирне населення вивозилося в заслання. Тому День скорботи і вшанування пам'яті жертв війни (згідно з Указом Президента України від 17.11.2000 № 1245/2000) – це не тільки скорбота за тими, хто постраждав від рук нацистів, а й за тими, хто втратив життя та свободу внаслідок репресій з боку тоталітарного режиму.

Сьогодні, в умовах російської агресії, українці особливо гостро усвідомлюють ціну свободи, миру й безпеки. Кращі сини й доньки українського народу знову гинуть, героїчно захищаючи кордони нашої держави.

23 червня – Міжнародний день вдів (*International Widow`s Day*)

Метою цього дня, закріпленого в міжнародному календарі Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН № 65/189 від 21 грудня 2010 року, *визначено*: підвищення обізнаності про становище вдів і їхніх дітей для всього світового співтовариства; привернення уваги людства до проблеми вдів (дискримінація, брак фінансів, позбавлення місця в суспільстві тощо); розширення їх можливостей, надання їм прав і свобод. Визнано наявність зв'язку між становищем вдів і їхніх дітей. А вдів, за даними ООН (на 23 06 2022), налічується у світі до 250 мільйонів, із них 115 мільйонів відчують убогість.

23 червня – Міжнародний Олімпійський день (*International Olympic Day*)

Уперше Міжнародний Олімпійський день відзначили 23 червня 1948 року до дня заснування Міжнародного олімпійського комітету (23 червня 1894 року), для чого багато зусиль доклав ентузіаст відродження олімпійського руху барон П'єр де Кубертен. Ігри I Олімпіади проводилися в 1896 році в Греції.

Олімпійські ігри є найважливішими спортивними подіями, але відбуваються вони лише раз на чотири роки. Проте це свято запрошує всіх охочих проявити активність для зміцнення свого здоров'я та гарного самопочуття, залучити до спорту молоде покоління, особливо дітей, адже відомо, що корисні звички легше формуються саме в юному віці. Поширюючи олімпійську концепцію «*Спорт для всіх*», Олімпійська хартія наголошує, що *Олімпійський рух має за мету* виховувати молодь за допомогою спорту в дусі кращого взаєморозуміння та дружби, сприяючи створенню спокійнішого світу.

24 червня – 100 років із дня народження Богдана Йосиповича Чалого (1924 – 2008), письменника, перекладача, секретаря правління Спілки письменників України

Богдан Чалий закінчив факультет журналістики Київського університету імені Т. Г. Шевченка. Працював завідувачем відділу в редакції газети «Зірка», у газеті «Молодь України». А з 1951 року 23 роки був головним редактором відомого журналу «Барвінок». Автор понад 30 поетичних, прозових і драматичних творів для дітей та юнацтва, одноактних п'єс, циклу казок про Барвінка та його друзів (казкова трилогія «Сто пригод Барвінка та Ромашки»). На XIV конгресі Міжнародної ради з дитячої та юнацької літератури (1974 р.) за казку «Барвінок і весна» Богдану Чалому було присуджено Почесний диплом імені Ганса Крістіана Андерсена.

26 червня – Міжнародний день боротьби проти зловживання наркотиками та їх незаконного обігу (*International Day against Drug Abuse and Illicit Trafficking*)

Зловживання наркотиками – одне з найбільш загрозливих явищ сучасного світу: наркотичні препарати досить швидко призводять людину до моральної деградації та втрати фізичного здоров'я. При цьому наркобізнес залишається найприбутковішою кримінальною індустрією, а кількість тих, хто починає вживати наркотики, лише зростає, серед них більша частина – молодь і підлітки.

З метою посилення світового співробітництва у вирішенні цієї проблеми, підвищення просвітницької обізнаності людей, толерантного ставлення до тих, хто лікується від наркотичної залежності, у 1987 році Генеральна Асамблея ООН прийняла рішення щороку 26 червня відзначати Міжнародний день боротьби проти зловживання наркотиками та їх незаконного обігу.

26 червня – Міжнародний день на підтримку жертв катувань (*International Day in Support of Victims of Torture*)

У 1948 році світова спільнота засудила жорстокі поведження, що принижують гідність і цінність особистості. У 1975 році прийнято Декларацію, що надає право захисту людям, які зазнають жорстокого поведження. 26 червня 1987 року набула чинності одна з ключових ініціатив охорони прав і гідності людини – «Конвенція проти катувань і інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження та покарання». З 1981 року функціонує Добровольчий фонд ООН, який фінансує створені в усьому світі організації для надання допомоги таким людям і їх сім'ям.

12 грудня 1997 року резолюцією 52/149 Генеральна Асамблея ООН проголосила 26 червня Міжнародним днем Організації Об'єднаних Націй на підтримку жертв катувань.

На сьогодні міжнародну угоду підтримують 162 держави. За її нормами особи, які застосовують катування, можуть підлягати кримінальному переслідуванню на території будь-якої країни, незалежно від місця здійснення злочину та незважаючи на громадянство.

26 червня – 200 років від дня народження Вільяма Томсона (лорда Кельвіна, 1824 – 1907), англійського фізика та математика

Вільям Томсон – один із найвидатніших фізиків у світовій історії, відомий президент Лондонського королівського товариства, завідувач кафедри фізики університету Глазго, член Геттінгенської академії наук. Також він є одним із засновників термодинаміки й кінетичної теорії газів, дослідником проблем гідродинаміки, астрофізики, геофізики. На честь Вільяма Томсона названа одиниця вимірювання абсолютної температури – кельвін.

Наукова спадщина – 25 книг, 660 наукових статей, 70 винаходів.

26 червня – 140 років від дня народження Петера Петерсена (1884 – 1952), німецького педагога

Петер Петерсен – розробник і керівник експериментальної «Йена-план» школи в Гамбурзі. Система організації роботи школи поєднувала індивідуалізацію навчально-виховного процесу з колективною діяльністю учнів.

Дотримання 20 основних принципів забезпечувало ефективність і безперервність навчально-виховного процесу та створювало сприятливі умови для навчання в цій школі. **Мета освітньої системи Петерсена:** навчити дітей не боятися проявляти ініціативу, поважати інших і доквілля, прагнути бути чесними й бути самими собою, навчитися співпрацювати.

28 червня – День Конституції України

Державне свято України День Конституції відзначається щорічно 28 червня. Саме в цей день 1996 року Верховна Рада України ухвалила Конституцію – Основний Закон України.

Наша Конституція визначає, що Україна є правовою державою, яка базується на принципах поваги до особи й недоторканності її прав і свобод, верховенства права, дотримання закону. У Конституції закріплені суверенітет Української держави над усією її територією, яка є недоторканою. А захист цього суверенітету й територіальної цілісності є найважливішою функцією держави та справою всього Українського народу. Дієвість цієї норми Конституції українці підтверджують уже десять років, боронячи Україну від російської агресії.

29 червня – 175 років від дня народження Олени Пчілки (Косач Ольги Петрівни, до шлюбу Драгоманова, 1849 – 1930), української письменниці, меценатки, перекладача, етнографа, фольклориста, публіциста

Олена Пчілка, мати Лесі Українки, належить до тих діячів, які в царині української культури невтомною працею зробили значний внесок до духовної скарбниці свого народу. Вона володіла суцвіттям талантів – педагога, прозаїка, поета, драматурга, перекладача, вченого, громадського діяча.

Серед найкращих прозових творів письменниці: «Товаришки» (1887), «Світло добра і любові» (1888), «Соловйовий спів» (1889), «За правдою» (1889), «Артишоки» (1907), «Півтора оселедця» (1908). Значне місце в її творчому доробку мають переклади й переспіви (знала 5 мов) світової класики: Овідія, Адама Міцкевича, Йоганна Гете, Ганса Крістіана Андерсена, Віктора Гюго. Олена Пчілка є автором публіцистичних, літературно-критичних статей та спогадів про своїх видатних родичів і друзів: «М. П. Старицький» (1904), «Марко Кропивницький як артист і автор» (1910), «Євген Гребінка і його час» (1912), «Микола Лисенко» (1913), «Спогади про Михайла Драгоманова» (1926), а також про інших діячів української культури.

Як науковець була автором цікавих видань: «Українські колядки», «Українські народні легенди останнього часу», «Українська гумористика», «Українські узори», «Українське селянське малювання на стінах». Значним є внесок письменниці в українську дитячу літературу: казки, оповідання, поезії «Сосонка», «Снігир та Щиглик», «Метелик», «Івасик (Дідове оповідання)», «Збентежена вечеря», «Дивна хатка», «Гарбузова родина», «З гринджолятами». Також це п'єси для дітей, що ставилися на аматорських сценах: «Казка Зеленого гаю», «Щасливий день Тарасика Кравченка», «Киселик», «Скарб», «Мир миром», «Кобзареві діти». *Постановою Ради Міністрів України від 27 лютого 1991 року ім'я Олени Пчілки присвоєно Волинській державній обласній універсальній науковій бібліотеці. А видавництво «Веселка» цього ж року заснувало літературну премію імені Олени Пчілки на відзначення кращих українських книжок для дітей.*

30 червня – Всесвітній день соціальних мереж (World Social Media Day)

У 2010 році за ініціативою однієї з медіакомпаній США з'явилося це особливе свято. Соціальні мережі – онлайн платформи, що дозволяють ділитися думками, ідеями та інформацією шляхом створення віртуальних спільнот.

Першою платформою соціальних мереж вважають *SixDegrees* (1997) – «шість рукоштовань», засновану Ендрю Вайнрайхом, що дозволяла користувачам створювати особисті профілі, запрошувати друзів і відвідувати профілі інших користувачів. У 2002 році з'являється сайт *Friendster*, схожий за інтерфейсом на сайт знайомств; 2003 рік – *LinkedIn*, соціальна мережа бізнес-контактів, *MySpace*. У 2004 році Марк Цукерберг із метою об'єднання студентів Гарвардського університету запустив *Facebook*, 2005 року почав діяти відеохостинг з елементами соціальної мережі під назвою *YouTube*, який став можливістю мати прибутковий бізнес для творців власного контенту. А 2006 року з'явився *Twitter*, інтернет-сервіс мікроблогінгу, де найлегше відкорковувати новини в реальному часі, 2010 – *Instagram*, популярна мережа для обміну фото й відео (у 2012 р. компанія Facebook придбала цю платформу, заплативши власникам 1 мільярд \$). Ще одним придбанням Facebook стала платформа для обміну зашифрованими повідомленнями – *WhatsApp*, яка у 2014 році обійшла компанію в 16 мільярдів \$. Платформа для обміну короткими відео *TikTok* створена у 2016 році китайською компанією ByteDance. Сьогодні навіть підприємства визнають цінність соціальних мереж через прямий канал зв'язку з клієнтами та продажу їхніх послуг і продуктів, а також швидкого інформування користувачів.

30 червня – День молодіжних і дитячих громадських організацій України

Згідно з Указом Президента України (від 27 червня 2008 р. № 599/2008, зміни від 24 травня 2011 року № 600/2011), на підтримку ініціативи громадських організацій щорічно *останньої неділі червня* відзначається День молодіжних і дитячих громадських організацій України, об'єднання громадян віком від 14 до 35 років.

Мета – сприяння розвитку дитячого й молодіжного громадського руху, здійснення та захист своїх прав і свобод, задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних, інших спільних інтересів. **Особливістю сучасного розвитку молодіжного та дитячого громадського руху є добровільність вступу до організації.** Формуються молодіжні та дитячі громадські об'єднання не тільки в закладах освіти, а й в установах додаткового виховання та освіти, клубах за місцем проживання, центрах і закладах для молоді.

Використані джерела:

1. Червень : свята та події. URL : <https://daytoday.ua/cherven-svyata-ta-podii/>
2. Міжнародні дні ООН. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96_%D0%B4%D0%BD%D1%96_%D0%

